

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Проректор з навчально-методичної роботи

Каріна НЕМАШКАЛО

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ТА ПІДПРИЄМНИЦЬКА ЗВІТНІСТЬ
робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань	07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність	076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
Освітній рівень	перший (бакалаврський)
Освітня програма	«Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Статус дисципліни	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська

Завідувач кафедри
обліку та бізнес-консалтингу

Андрій ПИЛИПЕНКО

Харків
2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри обліку та бізнес-консалтингу.

Протокол № 6 від 17.01.2023 р.

Розробник:

Часовнікова Юлія Сергіївна, к.е.н., доц.

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

Анотація навчальної дисципліни

На сучасному етапі підприємницька діяльність дедалі більше стає рушійною силою економіки України. У зв'язку з цим зростає потреба у фахівцях, здатних організувати та управляти діяльністю торговельних підприємств. Перед такими фахівцями також стоїть завдання правильно організувати бухгалтерський і податковий облік підприємницької діяльності та підготовку звітності.

Метою бухгалтерського обліку є виявлення всіх змін в активах, зобов'язаннях та власному капіталі, визначення величини зміни їх вартості, реєстрація, накопичення, узагальнення та зберігання цієї інформації, а також надання її користувачам для прийняття відповідних управлінських рішень.

Облік господарської діяльності, особливо питання, пов'язані з розрахунками з дебіторами і кредиторами та обліком товарообороту в торговельних підприємствах, є специфічними питаннями бухгалтерського обліку, які потребують володіння спеціальними навичками, а також базовими бухгалтерськими знаннями, які студенти набувають, вивчаючи дисципліну "Бухгалтерський облік та підприємницька звітність".

Метою вивчення дисципліни є формування пулу знань у галузі теорії та практики бухгалтерського обліку та підприємницької звітності.

Завдання навчальної дисципліни полягають у тому, щоб:

приймати оптимальні рішення по відображенню господарських операцій в балансі;
розробляти ефективні рішення по відображенню операцій на рахунках обліку подвійним записом;

здійснювати облік активів підприємства;

здійснювати облік зобов'язань, капіталу;

провадити облік доходів та витрат підприємства;

складати підприємницьку звітність підприємства;

використовувати на практиці хмарне програмне середовище для ведення обліку підприємства.

Об'єктом дослідження є система бухгалтерського обліку підприємства.

Предметом вивчення є теоретичні, практичні та методологічні аспекти бухгалтерського обліку, фінансової та податкової звітності на підприємствах.

Характеристика навчальної дисципліни

Курс	2
Семестр	2
Кількість кредитів ECTS	5
Форма підсумкового контролю	залік

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни

Пререквізити	Постреквізити
Макро- і Мікроекономіка	Фінанси
Економіка України	Економіка бізнесу
Підприємництво, торгівля та біржова діяльність	Оподаткування суб'єктів підприємництва
	Планування, стратегія та розвиток підприємництва

Компетентності та результати навчання за дисципліною

Компетентності	Результати навчання
<p>ЗК2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях</p> <p>ЗК5. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій</p> <p>ЗК6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел</p> <p>ЗК7. Здатність працювати в команді</p> <p>ЗК10. Здатність діяти відповідально та свідомо</p> <p>ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні</p> <p>СК1. Критичне осмислення теоретичних засад підприємницької, торговельної та біржової діяльності</p> <p>СК3. Здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів ринкових відносин</p> <p>СК5. Здатність визначати та оцінювати характеристики товарів і послуг в підприємницькій, торговельній, біржовій діяльності</p> <p>СК6. Здатність здійснювати діяльність з дотриманням вимог нормативно-правових документів у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності</p> <p>СК7. Здатність визначати і виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур</p> <p>СК8. Здатність застосовувати основи обліку та оподаткування в підприємницькій, торговельній, біржовій діяльності</p> <p>СК9. Здатність до організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур</p> <p>СК10. Здатність до бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків і результатів діяльності у сфері підприємництва, торгівлі та біржової практики з урахуванням ризиків</p> <p>СК11. Здатність формувати та реалізовувати бізнес-ідеї соціального підприємництва, організувати соціально відповідальний бізнес на основі цілей сталого розвитку суспільства.</p>	<p>РН4. Використовувати сучасні комп'ютерні і телекомунікаційні технології обміну та розповсюдження професійно спрямованої інформації у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.</p> <p>РН5. Організувати пошук, самостійний відбір, якісну обробку інформації з різних джерел для формування банків даних у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.</p> <p>РН11. Демонструвати базові й структуровані знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності для подальшого використання на практиці.</p> <p>РН13. Використовувати знання форм взаємодії суб'єктів ринкових відносин для забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.</p> <p>РН16. Знати нормативно-правове забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і застосовувати його на практиці.</p> <p>РН18. Знати основи обліку та оподаткування в підприємницькій, торговельній і біржовій діяльності.</p> <p>РН21. Вміти виділити напрямок сталого розвитку суспільства, за яким доцільно формувати та організувати соціальне підприємство, розробляти та реалізовувати соціально значимі проекти регіонального та територіального значення.</p>

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Основи бухгалтерського обліку

Тема 1. Сутність господарського обліку, бухгалтерський баланс.

- 1.1. Сутність бухгалтерського обліку та його функції.
- 1.2. Предмет, об'єкти, метод бухгалтерського обліку.
- 1.3. Поняття, побудова і зміст бухгалтерського балансу.

Тема 2. Рахунки бухгалтерського обліку, облік господарських процесів.

- 2.1. Типи господарських операцій і їх вплив на бухгалтерський баланс.
- 2.2. Економічний зміст, побудова та кореспонденція рахунків.
- 2.3. Господарські процеси як об'єкти бухгалтерського обліку.

Тема 3. Облік оборотних активів

- 4.1. Облік запасів.
- 4.2. Облік дебіторської заборгованості.
- 4.2. Облік грошових коштів.

Тема 4. Облік необоротних активів

- 3.1. Облік основних засобів.
- 3.2. Облік нематеріальних активів.
- 3.3. Облік інших необоротних активів.

Тема 5. Облік капіталу та зобов'язань

- 5.1. Облік формування і змін власного капіталу.
- 5.2. Облік зобов'язань за розрахунками з постачальниками
- 5.3. Облік поточних зобов'язань за розрахунками

Тема 6. Формування підприємницької звітності

- 6.1. Облікові реєстри, їх сутність і значення.
- 6.2. Порядок складання бухгалтерської звітності.
- 6.3. Порядок складання податкової звітності

Методи навчання та викладання

У процесі викладання навчальної дисципліни «Бухгалтерський облік та підприємницька звітність» для реалізації визначених компетентностей освітньої програми та активізації освітнього процесу на лекційних заняттях передбачено застосування таких методів навчання як:

проблемні лекції – відрізняються поглибленою аргументацією матеріалу, що викладається, сприяють формуванню у здобувачів самостійного творчого мислення, прищеплюють їм пізнавальні навички (Тема 1, 2, 3, 4, 5);

міні-лекції – викладення навчального матеріалу за короткий проміжок часу як частини цілісної теми, що характеризується значною ємністю, складністю логічних побудов, образів, доказів та узагальнень (Тема 6);

На практичних заняттях застосовуються продуктивні методи навчання, що спрямовані на активізацію та стимулювання навчально-пізнавальної діяльності здобувачів:

групова робота (Тема 1, 2);

ситуаційні завдання (Тема 3, 4, 5).

На лабораторних заняттях використовується метод моделювання професійних ситуацій (Тема 2, 3, 4, 5, 6).

Під час проведення лекційних, практичних та лабораторних занять використовуються: пояснювально-ілюстративний матеріал, проблемне викладання, частково-пошуковий, дослідницький методи викладання.

Порядок оцінювання результатів навчання

ХНЕУ ім. С. Кузнеця використовує накопичувальну (100-бальну) систему оцінювання.

Система оцінювання сформованих компетентностей з дисципліни «Бухгалтерський облік та підприємницька звітність» враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, практичні, лабораторні заняття, а також виконання самостійної роботи.

Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних та лабораторних занять і оцінюється сумою набраних балів. Поточний контроль включає наступні контрольні заходи: виконання практичних та лабораторних завдань за темами, поточні контрольні роботи, колоквиум, наукова робота (написання статті, тез доповіді).

Порядок проведення поточного оцінювання знань студентів.

Оцінювання знань студента під час практичних занять проводиться за такими критеріями:

Завдання оцінюються по 5 балів за кожне з 4 завдань. Недоліки при виконанні та здачі завдань знижують загальну оцінку:

5 балів – завдання виконано та здано відповідно до графіку навчального процесу;

0 балів – завдання не виконано.

Загальна максимальна кількість балів за виконання практичних завдань за темами становить 20 балів, мінімальна – 0 балів.

Оцінювання знань студента під час лабораторних занять проводиться за такими критеріями:

Лабораторні роботи оцінюються в 20 балів. Недоліки при виконанні та здачі лабораторних робіт знижують загальну оцінку:

20 балів – завдання виконані вірно, звіт захищено відповідно до графіку навчального процесу;

15 балів – завдання виконані з деякими помилками та захищені не відповідно до графіку навчального процесу;

10 балів – завдання виконані з деякими помилками та здані без захисту;

5 балів – завдання містять суттєві помилки, та здані без захисту;

0 балів – завдання не виконано.

Максимальна можлива сума балів, набраних на лабораторних заняттях – 20 балів; мінімально можлива – 0 балів.

Письмова контрольна робота проводиться 3 рази за семестр та включає теоретичні і практичні завдання різного рівня складності різної кількості відповідно до тем. За кожну контрольну роботу студент може отримати 5=10 балів. Помилки в розрахунках, бухгалтерських проведеннях, відкритті рахунків та інші, відповідно до завдання відповідно знижують максимальну кількість балів.

Максимальна можлива сума балів за поточні контрольні роботи становить 30 балів, мінімальна – 0 балів.

Колоквиум проводиться наприкінці семестру після вивчення усього матеріалу дисципліни. Колоквиум складається з теоретичної та практичної частини. Завдання до колоквиуму включаються різного рівня складності. Колоквиум містить:

13 теоретичних тестових питань закритої форми які оцінюються по 1 балу за кожне, усього на 13 балів;

3 розрахункові практичні задачі по 4 бали за кожну, усього на 12 балів.

Помилки в розрахунках, бухгалтерських проведеннях, відкритті рахунків та інші, відповідно до завдання відповідно знижують максимальну кількість балів.

Максимальна можлива сума балів за колоквиум становить 25 балів, мінімальна – 0 балів.

Наукова робота здобувача передбачає написання наукової статті, тез доповіді та есе.

Написання наукової статті або тез доповіді оцінюється наступним чином:

5 балів – здобувач написав наукову статтю та подав її у видавництво, робота унікальна, в роботі містяться елементи наукової новизни, зміст та структура виконаного матеріалу відповідають меті, предмету та об'єкту дослідження;

4 бали – здобувач написав тези доповіді на конференцію, робота унікальна, в роботі містяться елементи наукового пошуку, зміст та структура виконаного матеріалу відповідають меті, предмету та об'єкту дослідження;

3 бали – здобувач написав наукову статтю без подання її у видавництво, робота унікальна, зміст та структура виконаного матеріалу відповідають вимогам, в роботі наведено висновки щодо поставлених завдань;

2 бали – здобувач написав тези доповіді без подання їх на конференцію, робота унікальна, зміст та структура виконаного матеріалу відповідають вимогам, в роботі наведено висновки щодо поставлених завдань;

0 балів – робота не виконана.

Загальна оцінка з наукової роботи складає 5 балів, мінімальна – 0 балів. Вимоги до виконання наукової роботи розміщено на сайті ПНС.

Оцінювання самостійної роботи здобувачів враховує глибину і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, навички і прийоми виконання практичних завдань, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку, самореалізацію на практичних заняттях.

Шляхом поточного оцінювання протягом семестру студент може отримати максимальну кількість балів – 100.

Мінімально допустима кількість балів для отримання заліку – 60 балів.

Студента слід вважати атестованим, якщо під час поточного контролю отримає не менше 60 балів.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни розраховується з урахуванням балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою.

Сумарний результат у балах за семестр складає: «60 і більше балів – зараховано», «59 і менше балів – не зараховано» та заноситься у залікову «Відомість обліку успішності» навчальної дисципліни.

Рейтинг-план навчальної дисципліни

Тема	Форми та види навчання	Форми оцінювання	Мак бал
1	2	3	4
Змістовий модуль 1. Основи бухгалтерського обліку			
Аудиторна робота			
ТЕМ А 1.	Лекція 1. Сутність господарського обліку. Лекція 2. Бухгалтерський баланс	Активна робота	
	Лабораторна робота 1. Налаштування програми. Внесення даних в довідники.	Виконання лабораторної роботи	

	<i>Самостійна робота</i>		
	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять, виконання завдань для самостійної роботи, підготовка наукової роботи	Перевірка домашнього завдання	
	<i>Аудиторна робота</i>		
	Лекція 3. Рахунки бухгалтерського обліку Лекція 4. Облік господарських процесів	Активна робота	
ТЕМ А 2.	Практичне заняття 1. Вирішення практичних завдань з визначення змін в балансі під впливом господарських операцій Практичне заняття 2. Вирішення практичних завдань щодо відображення господарських операцій на бухгалтерських рахунках Контрольна робота	Виконання практичних завдань	10
	Лабораторна робота 2. Прийом на роботу співробітників. Внесок в статутний капітал.	Виконання лабораторної роботи	
	<i>Самостійна робота</i>		
	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять, виконання завдань для самостійної роботи, підготовка наукової роботи	Перевірка домашнього завдання	5
	<i>Аудиторна робота</i>		
	Лекція 5. Облік оборотних активів Облік запасів Лекція 6. Облік оборотних активів Облік грошових коштів. Лекція 7. Облік оборотних активів Облік дебіторської заборгованості.	Активна робота	
ТЕМ А 3.	Практичне заняття 3. Вирішення практичних завдань щодо відображення в обліку надходження та вибуття запасів, опанування методів оцінки вибуття запасів. Практичне заняття 4. Вирішення практичних завдань щодо відображення в обліку дебіторської заборгованості та розрахунків Контрольна робота	Виконання практичних завдань	10
	Лабораторна робота 3. Договори з контрагентами та облік запасів	Виконання лабораторної роботи	
	<i>Самостійна робота</i>		
	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять, виконання завдань для самостійної роботи, підготовка наукової роботи	Перевірка домашнього завдання	5
	<i>Аудиторна робота</i>		
	Лекція 8. Облік необоротних активів Облік основних засобів Лекція 9. Облік необоротних активів Облік нематеріальних активів. Облік інших необоротних активів	Активна робота	
ТЕМ А 4.	Практичне заняття 5. Вирішення практичних завдань щодо відображення в обліку надходження, вибуття основних засобів, нарахування амортизації необоротних активів.	Виконання практичних завдань	
	Лабораторна робота 4. Виробництво готової продукції та її реалізація. Отримання і реалізація послуг.	Виконання лабораторної роботи	

	Самостійна робота		
	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять, виконання завдань для самостійної роботи, підготовка наукової роботи	Перевірка домашнього завдання	5
ТЕМ А 5.	Аудиторна робота		
	Лекція 10. Облік капіталу та зобов'язань Облік формування і змін власного капіталу Лекція 11. Облік капіталу та зобов'язань Облік зобов'язань за розрахунками	Активна робота	
	Практичне заняття 6. Вирішення практичних завдань щодо відображення в обліку операцій за розрахунками з підрядниками, бюджетом та працівниками	Виконання практичних завдань	10
	Лабораторна робота 5. Придбання та реалізація необоротних активів. Нарахування та виплата заробітної плати.	Виконання лабораторної роботи.	
	Самостійна робота		
	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять, виконання завдань для самостійної роботи, підготовка наукової роботи	Перевірка домашнього завдання	5
ТЕМ А 6.	Аудиторна робота		
	Лекція 12. Формування підприємницької звітності Колоквіум	Колоквіум	25
	Лабораторна робота 6. Закриття періоду. Формування бухгалтерських звітів.	Виконання лабораторної роботи. Перевірка звіту.	20
	Самостійна робота		
	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять, виконання завдань для самостійної роботи, здавання наукової роботи	Перевірка домашнього завдання	5
	Усього		100

Рекомендована література

Основна

1. Акімова Н.С., Говоруха О.О., Кирильєва Л.О., Євлаш Т. О. Бухгалтерський облік: навчальний посібник. Х. : ХДУХТ, 2019. 182 с.
2. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
3. Крупка Я. Д., Задорожний З. В., Гудзь Н. В. Бухгалтерський облік : підручник. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 460 с.

Додаткова

4. Верига Ю.А. Бухгалтерський облік: навч. посіб. / Ю.А. Верига. – К. : Центр навчальної і практичної літератури, 2019. – 520 с.

5. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій від 30.11.1999 р. № 291 URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>
6. Іщенко Я. П., Подолянчук О. А., Коваль Н. І. Фінансовий облік 1: підручник. Вінниця: Видавництво ФОП Кушнір Ю. В. 2020. 496 с.
7. Лисиченко О. О., Агамас П.Й., Агамас О.П. Фінансовий облік : навч. посіб.– К. : Центр навчальної і практичної літератури, 2019. – 356 с.
8. Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку URL : <https://interbuh.com.ua/ua/documents/onemanuals/35131>
9. Плиса В. Й., Плиса З. П. Бухгалтерський облік : підручник. 2-ге вид., випр. і доп. – Львів:Видавництво ННБК «АТБ», 2020. – 440 с.
10. Про затвердження Методичних рекомендацій по застосуванню регістрів бухгалтерського обліку Наказ Міністерства фінансів України від 29.12.2000 р. № 356 URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0356201-00>

Інформаційні ресурси в Інтернеті

11. Офіційний сайт Міністерства фінансів України URL : <https://mof.gov.ua/uk>
12. Офіційний сайт Державної служби статистики України URL : <http://www.ukrstat.gov.ua>
13. Сайт газети «Все про бухгалтерський облік» URL : <http://gazeta.vobu.ua>
14. Сайт газети «Дебет-Кредит» URL : <https://dtk.com.ua>
15. Сайт «Бухгалтер 911» URL : <https://buhgalter911.com>
16. Облік SaaS нові технології обліку та управління URL : <https://oblik.ua/uk>
17. Сторінка курсу на платформі Moodle (персональна навчальна система) URL : <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=7914>